



- 97 procent av det här projektet bygger på logik, tre procent på vansinne - men det är de sista tre procenten som driver Luna Resort framåt, säger konstnären Mikael Genberg. Här en enkel modell av stugan på månen.

FOTO: SVD/SCANPIX

# Mikael Genbergs hus ska stå

**LUNA RESORT** Efter att ha byggt hus i träd och under vattnet vill konstnären Mikael Genberg nu ta steget ut i rymden. Om fyra år planerar han att landsätta en liten röd stuga med vita knutar på månen.

Det pågår ett slags väckelsemöte på slottet i Västerås. Vård är landshövdingen Mats Svegfors. I publiken sitter ett par dussin lokala företagare. Framför dem står Mikael Genberg och pratar om behovet av galenskap.

Han säger att det är dags att slå tillbaka mot "jantefjantarna", att det finns för lite lekfullhet i samhället, att man måste våga göra det omöjliga, tänja på gränserna och...ha skoj.

-Därför ska vi bygga en liten röd stuga med vita knutar på månen, säger han.

Det låter som ett dåligt skämt. Men Mikael Genberg menar allvar. Och han har redan en plan:

Tillsammans med bland Rymdstyrelsen och statliga Rymdbolaget, har han i ett par års tid skissat på hur Sverige ska kunna sända en friggebodslignande skapelse till månens framsida. Den tekniska förstudien är i stort sett klar. Uppskjutning, tänkbar bana, typ av bärraket, bränsle, landningsplats, landningsstrategier och annan teknisk planering finns beskriven i ett kompendium.

Uppskjutningen är planerad till 2009. Om Genberg och hans projekt Luna Resort lyckas blir Sverige först i världen med att bygga månen och den första na-

tion som över huvud taget placerat något på månen sedan 1976.

Därmed har Sverige hamnat i en rymdkapplöpning med USA. Amerikanerna planerar nämligen att skicka sin egen obemannade expedition Moonraise till månens sydpol 2010.

**För Mikael Genberg, 41,** började den här resan i oktober 1999 när han läste en artikel i Expressen om den svenska satelliten Smart-1. "Nu åker Sverige till månen", löd rubriken.

Mikael Genberg höll just på att slutföra Hotell Utter Inn, ett undervattenshotell för två personer, tre och en halv meter under Mälarens vattenyta. Ett år tidigare hade han byggt Hotell Hackspett, ett enkelrum med säng och campingkök, tretton meter upp i en ek i Vasaparken i Västerås.

Rubriken i kvällstidningen fick hans fantasi att skena iväg:

-Tänk om man kunde skicka med ett hus i en svensk månlandare...tänk om man kunde sätta ett hus på månen!

Men alla fakta talade emot ett sådant projekt. Det skulle bli för tekniskt avancerat. För dyrt. För svårt.

Å andra sidan var bilden av en rödmålad svensk stuga i rymden

extremt lockande. Han kunde inte släppa tanken.

**Först skrev** Mikael Genberg ett brev till generaldirektören för Rymdstyrelsen.

-Men jag hade omdöme nog att inte skicka det, säger han.

Efter ytterligare en betänketid ringde han till Rymdbolaget i Solna och blev kopplad till Sven Grahn, teknisk direktör. Grahn har varit inblandad i alla stora svenska rymdprojekt sedan 1962 och är en person som man förr eller senare alltid stöter på när det gäller rymdfärder.

Sven Grahn trodde att konstnären från Västerås var smått förvirrad och lotsade honom vidare till Jan-Erik Wahlund på Institutet för rymdfysik i Uppsala.

Professor Wahlund lyssnade och tyckte att idén lät intressant. "Ta fram mer information och hör av dig igen," sa han. Det gjorde inte Mikael Genberg. Andra saker kom emellan. Till slut sa en kamrat: "Det var bara snack, va...?".

Utmaningen fick Mikael Genberg att återuppta kontakten med rymdforskaren. Sedan dess har fler tekniker, forskare och företag anslutit sig till Luna Resort.

Ungdomskamraten Håkan Wählstedt, partisekretare i miljöpartiet, har hjälpt till med politiska kontakter, landshövdingen i Västmanland, Mats Svegfors, stödjer projektet, liksom flera lokala politiker i Västerås.

Men fortfarande är det Mikael Genberg som fungerar som en en-

mans projektledning. Han knyter kontakter, går på möten, försöker övertala intresserade finansärer, ringer, mejlar, håller tal.

-Det är en extremt konstig roll för en konstnär att sitta i alla dessa möten med forskare och direktörer, säger han. Ibland får jag nypa mig i armen för att påminna mig om vad jag håller på med.



Mikael Genberg FOTO: ALEXANDER RUAS

**Utan oss galningar skulle inte Eiffeltornet, pyramiderna eller Taj Mahal existerat. Världen hade klarat sig utan de här byggnadsverken men den skulle vara förbannat mycket tråkigare.**

För tio år sedan målade han tavlor i olja och ställde för det mesta ut på gallerier. Men han hade redan då en dragning åt att förvåna i det offentliga rummet. En gång byggde han ett fem meter högt torn av sockerbitar på Norrmalmstorg. Under valrörelsen 1991 gjorde han en nattlig räd mot valaffischerna i Västerås och gav Ingvar Carlsson, Mona Sahlin, Carl Bildt och de andra politikererna en total makeover.

När västeråsarna vaknade upp morgonen efter var ministrarna och partiledarna förvandlade till Fantomen.

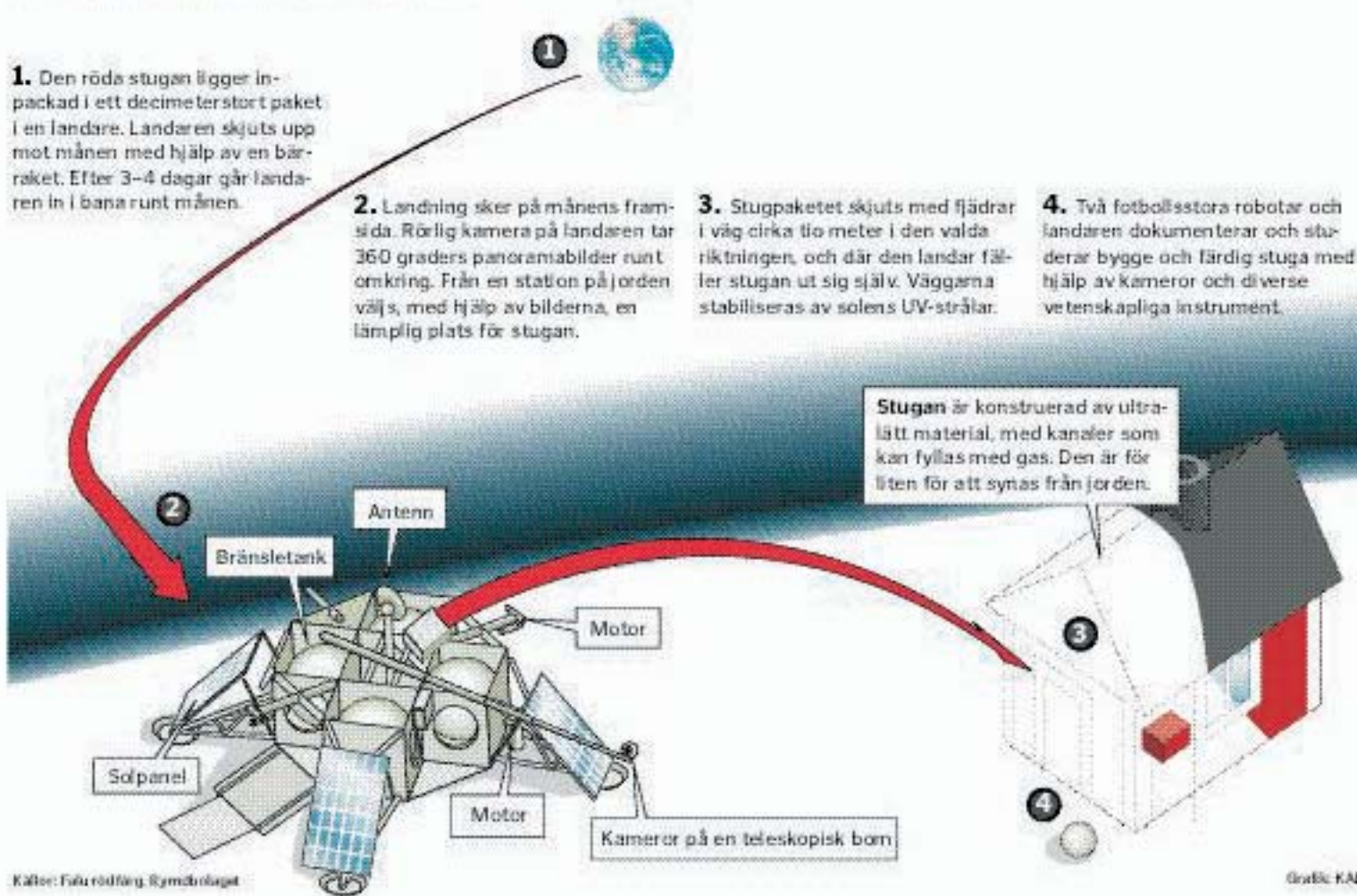
-Det är roligt med en kunnig publik på ett galleri, men det är lika skoj att ställa ut för människor som inte förstår varför...

**Hotell Hackspett** byggdes till stor del med hjälp av kamrater och bekanta. Men en bit in i projektet insåg Mikael Genberg att den här typen av offentliga installationer krävde specialkompetens. Så han kopplade in en snickare för att få hjälp med regler och säkringar. Han tog kontakt med en trädvårdare, jurister och tjänstemän på kommunens stadsbyggnadskontor.

Nästa projekt, undervattenshotellet Utter Inn krävde ännu mer hjälp. Det behövdes fler tillstånd och mer pappersarbete. Ett ubåtsvarv hjälpte till med tryckberäkningar, en skeppsbyggare hjälpte till med ritningar, kommunens verkstad svetsade och snickrade.

## En röd stuga byggs på månen

År 2009 beräknas det vara möjligt att förse månen med konstnären Mikael Genbergs röda stuga. Från att vara ett decimeterstort paket ska stugan veckla ut sig själv, och stabiliseras av solen.



### ☉ Röd stuga

Den typiskt svenska faluröda stugan härstammar från 1500-talet och har gått från att symbolisera rikedom till att bli folklig.

#### 1500-1600-talet

Rödfärgade timmerhus är tecken på rikedom och status. Kontinentens byggnader av rödtegel är förebild. Inför kungabesök beordras rödfärgning av gatufasader.

#### 1700-talet

Tekniken att rödfärga hus sprids från städerna. Först att bli röda är herrgårdarna. Snart sprids modet till välbärgade bondgårdar och prästgårdar.

#### 1800-talet

Bönderna börjar rödfärga sina hus och uthus. Mot slutet av 1800-talet når den röda färgen gemene man. Carl Larsson bidrar till drömmen om den röda lilla stugan.

#### 1900-talet

På 30-talet ger hembygdsvården rödfärgen ett uppsving. Efter andra världskriget blir andra färger populära. Faluröd konkurrerar med plastfärger och moderna oljefärger.

#### 2000-talet

En liten röd stuga med vita knutar på månen? Ja, kanske det. Om några år, och om allt går enligt Mikael Genbergs planer.

# på månens framsida

– Det var då jag insåg att jag var på väg att lämna den traditionella rollen som konstnär och bli mer som en konstnärlig projektledare.

**Men trots att det** gick åt tusentals arbetstimmar på att bygga de tidigare husen var kostnaden mycket liten. Det mesta gjordes ideellt, kommunens verkstad byggde till exempel Utter Inn gratis.

Nu är Mikael Genberg inblandad i ett projekt som beräknas kosta minst en halv miljard kronor, förmodligen betydligt mer. Och då är det ändå lågbudget, med beprövad teknik och enklast tänkbara lösningar. När amerikanerna skickar upp sin Moonraise hamnar kostnaderna på 25 miljarder kronor.

– Det har alltid funnits människor som velat spänna bågen och pröva att göra något utöver vad alla andra tror är möjligt eller ens önskvärdt, människor besjälade av en viss dos galenskap och längtan att dra saker till sin spets, säger Mikael Genberg.

– Utan oss galningar skulle inte Eiffeltornet, pyramiderna eller Taj Mahal existera. Världen hade klarat sig utan de här byggnadsverken, men den skulle vara förbannat mycket tråkigare.

**Somliga konstnärer** provocerar samtidigt genom att låta homosexuella människor illustrera scener ur Bibeln, andra genom att koppla samman Snövit med en

kvinnlig självmordsbombare. Luna Resort provocerar genom de storslagna planerna och kostnaderna.

De flesta minns nog den hårda debatt som uppstod när Stockholm ville arrangera sommar-OS 2004. Den gången kostade enbart kampanjen inför ansökan nästan 150 miljoner kronor, enligt den officiella statistiken. Hela spelen hade en planerad budget på drygt tio miljarder kronor.

**Det är en extremt konstig roll för en konstnär att sitta i alla dessa möten med forskare och direktörer. Ibland får jag nypa mig i armen för att påminna mig om vad jag håller på med.**

När Vestmanlands Läns Tidning skrev om Luna Resort hösten 2003 dröjde det inte länge innan det dök upp arga insändare. Skribenterna tyckte att månfärden var ett slöseri med pengar.

En snabb enkät bland kamrater i Stockholm innan den här artikeln skrevs gav i hälften av fallen samma reaktion. Den andra hälften svarade: "Wow, vad häftigt!"

Mötet på slottet i Västerås kan ge en indikation om vilka som främst attraheras av projektet. Av de cirka trettio närvarande var 26 män. De mest positiva hittar man förmodligen inom den grupp som växt upp med Tintins "Månen tur och retur" och som fortfarande minns Apollo 11 och Neil Armstrongs "That's one small step for a man, one giant leap for mankind." Eller bland de människor som kan placera replikerna "Beam me up, Scottie!" och "I'm your father, Luke!" i rätt sammanhang.

Men här finns också svenska forskare som hoppas att få studera månen närmare, politiker som hoppas att Sverige ska glänsa internationellt och företag som vill göra reklam för sina produkter.

**Den röda stugan** på månen skulle kunna fungera som en mycket högt placerad utställningsmonter för svensk teknik och teknologiskt kunnande, menar förespråkarna för projektet.

Därför söker nu Genberg och hans kompanjoner sponsring från näringslivet. Och därför äger väckelsemötet rum den här kvällen. För det handlar om att Tro. Luna Resort är ett högriskprojekt. Utan tron är det stendött.

Sedan måste tekniken fungera, nätverk byggas, finansieringen fungera och allmänheten övertygas att Sverige verkligen behöver ett konstverk på månen.

Enbart för att klara av det sista kommer det att krävas massor av

den charmfulla naivitet och envishet som Mikael Genberg besitter, i synnerhet som vi nu lever i en tid då "vård, skola, omsorg" blivit ett politiskt mantra.

Risken är också att det som började som en konstnärlig vision kidnappas av kapitalet. Men, som producenten Barry Weissler sa efter att han hade kritiserats för att ha stoppat in reklam i replikerna i den nya uppsättningen av Broadwaymusikalen Sweet Charity: "Marknaden och konsten sammanstrålar alltid – om inte konstnären är en eremit som tar sin kreativitet till en grotta."

Dessutom är teknikerna och direktörerna lika beroende av Mikael Genberg, som Mikael Genberg är beroende av dem.

**Rymdbolaget** har studerat medias rapportering kring rymdfärder och rymdforskning. Det visade sig att vi journalister nästan alltid vill ha en hjälte när vi rapporterar om rymden.

Lunar Resort behöver sin Neil Armstrong. Och han finns där, framför publiken på slottet.

Det är Mikael Genberg som är astronauten. Det är han som är hjälten. Det är hans galna vision som ska landa på månens yta. Eller som han själv uttrycker det:

– 97 procent av det här projektet bygger på logik, tre procent på vansinne – men det är de sista tre procenten som driver Luna Resort framåt.

**JONAS HÄLLÉN**  
kultur@svd.se



Hotell Hackspett (1998) är ett hus på elva kvadratmeter, tretton meter upp i en ek i Vasaparken i Västerås. Huset har säng, campingkök, torrass och två terrasser.



Sovrummet i Hotell Utter Inn (2000) är på fem kvadratmeter och ligger 3,5 meter under ytan i Västeråsfjärden. Det är byggt i nitat stål och med panoramafönster. Konstnären själv är grodman på bilden.

FOTO: BJÖRN LARSSON ASK



På flytbryggan ovanför hotellrummet finns ett rött hus med kök och toalett.

FOTO: BJÖRN LARSSON ASK